

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи ЗДМУ

С. А. Моргунцова

«27» квітня 2022 р.

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ – ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я
(шифр і назва напряму)

Спеціальностей 221 СТОМАТОЛОГІЯ, 222 МЕДИЦИНА, 226 ФАРМАЦІЯ,
ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ, 228 ПЕДІАТРІЯ
(шифр і назва спеціальностей)

2022 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» складена відповідно до програми третього (освітньо-наукового) рівня підготовки доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» (анотація)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни Очна форма навчання (денна та вечірня форми навчання)
Кількість кредитів 3	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва галузі знань)	<u>Нормативна</u>
Модулів – 1	Спеціальність: <u>221 «Стоматологія»,</u> <u>222 «Медицина,</u> <u>226 «Фармація»</u> <u>228 «Педіатрія»</u> (код і найменування спеціальності)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 5		1
Загальна кількість годин - 90		Семестри: II
Годин навчання: аудиторних – 30; самостійної роботи студента - 60	Освітньо-науковий рівень: <u>доктор філософії</u>	Лекції
		10 год.
		Практичні
		20 год.
		Лабораторні
		немає
		Самостійна робота
60 год.		
Індивідуальні завдання:		
0 год.		
Вид контролю: залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин: аудиторних – 33 %, самостійна робота – 67%.

Розподіл кредитів, годин та кредитів ECTS

Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл кредитів ECTS за курсами і семестрами			
	Загальний обсяг	Аудиторні			Самостійна та інд. робота	I курс		II курс	
		Всього	у тому числі:			Семестри			
			лекції	семінарські		практичні	1	2	3
					20	20	20	20	
					Кількість тижнів у семестрі				
					20	20	20	20	

3	90	30	10		20	60		2		
Форма контролю								залік		

При підготовці доктора філософії навчальна дисципліна «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» забезпечує засвоєння аспірантами основних принципів, методів, форм організації, технології навчальної, організаторсько-виховної діяльності викладача у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти (далі : ЗВО). Зміст дисципліни включає теоретичні засади педагогіки вищої школи, питання форм організації навчання; специфіки методів викладання у медико-фармацевтичному ЗВО; педагогічних умов впровадження освітніх технологій викладання фахових дисциплін у ЗВО і використання інноваційних педагогічних технологій у вищій медико-фармацевтичній школі; методичних і методологічних основ викладання фахових дисциплін у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти; дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів; організації виховного процесу.

Курс «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» передбачає використання інтерактивних технологій навчання для підвищення професійної компетентності викладача вищої медико-фармацевтичної школи та для роботи у режимі міжособистісної взаємодії «аспірант-аспірант», «аспірант-група», «викладач-аспірант» тощо. У процесі інтерактивного навчання заплановано організацію різних видів діяльності аспіранта: виявлення й активізацію особистого педагогічного досвіду, проблематизацію запропонованих положень, проведення дискусії, складання аналітичних повідомлень (таблиць), виконання практичної роботи та науково-педагогічних досліджень, створення й обговорення фрагментів занять; проведення ділових ігор, моделювання й аналіз конкретних педагогічних ситуацій, прийняття загального рішення щодо аналізу педагогічного явища чи педагогічної проблемної ситуації.

Навчання організоване за розкладом у такій системі: лекції, практичні заняття та самостійна робота. Систематичне здійснення поточного та проміжного контролю знань дає змогу через систему зворотного зв'язку (від слухача до викладача) оперативно вносити до навчального процесу необхідні корективи. В організації навчального процесу особлива увага приділяється самостійній роботі аспірантів (67 %), практичним заняттям, спрямованим на максимальну реалізацію творчого потенціалу аспірантів. Для придання заняттям особистісно-значущої форми аспірантам пропонуються відкриті педагогічні завдання, які не мають однозначного, відомого рішення, що орієнтує на евристичну діяльність аспіранта з розробки власної версії, позиції або методичного рішення. Під час освоєння курсу пропонуються різні види самостійної практичної роботи: створення аналітичних таблиць, аналіз, оцінка й систематизація отриманих знань, їх поглиблення й розширення на рівні міжпредметних зв'язків та використання у професійній діяльності та науково-дослідницькій роботі. Методичний кейс із завданням для самостійної позааудиторної роботи включає репродуктивну діяльність (читання, перегляд, прослуховування, запам'ятовування); відповіді на питання для самоперевірки; пошуково-дослідницьку діяльність з обов'язковою трансформацією фахової інформації у формат навчально-методичної; відвідування практичних занять та лекцій професорсько-викладацького складу кафедри, проходженню онлайн курсу з самостійної роботи.

Перевірка якості освоєння знань та сформованих навичок і вмінь здійснюється під час практичних занять (поточний контроль) і підсумкового модульного контролю.

Програма навчальної дисципліни складається з **одного модуля** «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі», що містить **5 змістових модулів**:

Змістовий модуль I Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному ЗВО.

Змістовий модуль II Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному ЗВО.

Змістовий модуль III Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному ЗВО. Організація й проведення контролю у процесі навчання.

Змістовий модуль IV Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.

Змістовий модуль V Педагогічна майстерність викладача вищої школи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є педагогічний процес у ЗВО та, зокрема, у медико-фармацевтичній вищій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: культурологія, філософія, психологія, деонтологія та предмети за фахом аспіранта.

1 Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» є ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ педагогіки, дидактики і виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти; з теоріями, концепціями та методами педагогіки, їх місцем у сучасних світових освітніх системах; з інноваційними методиками викладання медико-фармацевтичних дисциплін у вищій школі; з методологією розробки методичних матеріалів та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять і контролю. Розвиток уміння бачити проблеми сучасної освіти й знаходити можливі шляхи їх вирішення з використанням адекватних методологічних підходів й методичного інструментарію.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» є:

- формування професійного педагогічного мислення, розвиток системи педагогічних цінностей, спрямованих на гуманізацію та демократизацію навчального процесу:

- оволодіння педагогічними знаннями не тільки на теоретичному, але й на технологічному рівнях;

- формування у аспірантів власного професійно-оціночного відношення до педагогічних надбань світових й вітчизняних освітніх систем та вміння вибирати із цих систем раціональні елементи, актуальні для власної педагогічної діяльності;

- оволодіння методологією організації навчального процесу й методами викладання дисципліни за фахом у ЗВО;

- розвиток вміння опису, пояснення та прогнозування педагогічних явищ;

- застосування сучасних методів, методик та спеціальних засобів для створення ефективної педагогічної взаємодії у системі «викладач-аудиторія», «викладач-студент»;

- набуття аспірантами практичних умінь щодо психолого-педагогічного формування професійної співпраці з людьми, самовдосконалення, саморегуляції та самовиховання особистості;

- формування навичок, які складають основу мовленнєвої майстерності викладача вищої школи;

- підготовка аспірантів до процесу організації й керування самоосвітою.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі».

Згідно з вимогами програми третього (освітньо-наукового) рівня підготовки доктора філософії навчальна дисципліна «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» забезпечує набуття аспірантами **компетентностей:**

– **інтегральних:**

здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі педагогіки медико-фармацевтичної вищої школи, здійснювати викладацьку інноваційну діяльність в галузі

охороні здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних цілісних теоретичних знань та нових педагогічних знань, сформованих практичних навичок і вмінь педагогічної діяльності.

– **Загальних:**

1. Здатність до підвищення професійної та педагогічної кваліфікації.
2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати педагогічні проблеми, здатність генерувати ідеї.
3. Здатність до спілкування у професійному середовищі, зі студентами та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

– **Спеціальні (фахові, предметні):**

1. Здатність інтерпретувати результати педагогічного досягнень, оцінювати можливості їх застосування, можливі ризики їх впровадження та перспективи їх подальшого використання.
2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати педагогічні проблеми, здатність генерувати ідеї.
3. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері педагогіки, генерувати педагогічні гіпотези.
4. Здатність формулювати педагогічну проблему.
5. Володіння сучасними методами науково-педагогічного дослідження й методами викладання предмета за своїм фахом.
6. Здатність обирати методи контролю та критерії оцінювання якості навчання відповідно до цілей та завдань навчального процесу.
7. Здатність представлення результатів педагогічних досягнень в усній і письмовій формі відповідно до національних та міжнародних стандартів.
8. Здатність до лідерства, керування колективом .
9. Дотримання педагогічної, дослідницької етики та академічної доброчесності.
10. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі педагогіки вищої школи, проводити оригінальне педагогічне дослідження та здійснювати викладацьку інноваційну діяльність в галузі охороні здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та нових педагогічних знань, сформованих практичних навичок і вмінь педагогічної діяльності.					
Загальні компетентності					
1.	Здатність до підвищення професійної й педагогічної кваліфікації	Знати: Закономірності когнітивних процесів Стратегію освіти протягом життя. Методи продуктивного навчання. Теорії ціннісних орієнтацій та мотивації особистості	Вміти: Оперувати філософським. категоріями та доктринами. Використовувати методи самонавчання Оцінювати рівень мотивації. Постійно вдосконалювати свій освітній	Визначати ціннісні орієнтації та мотиваційний рівень особистості. Здатність до самонавчання та самореалізації Здатність до ефективної організації	Формування системного педагогічного, професійного, наукового світогляду та загального кругозору. Розвиток когнітивних можливостей. Здатність до

			та загальнокультурний рівень	власного часу	самонавчання та самореалізації
2.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати педагогічні проблеми, здатність генерувати ідеї.	Знати: Закономірності розвитку педагогічної науки. Етапи та закономірності когнітивного процесу. Етапи навчального процесу.	Вміти: Аналізувати дані, отримані з інформаційних джерел	Комунікації зі студентами та з колегами під час обговорення педагогічних проблем, пошуку шляхів їх вирішення	Здатність до самостійного та незалежного мислення, формулювання ідей та продукування гіпотез.
3.	Здатність до спілкування у професійному середовищі, зі студентами та з представниками і інших професій у національному та міжнародному контексті.	Знати: Особливості сприйняття різних цільових аудиторій; основи риторики та теорії аргументації; категорії та поняття педагогіки вищої школи	Вміти: Вести комунікації з різними цільовими аудиторіями; виконувати різні соціальні ролі; володіти культурою мовлення, методами аргументації	Відстоювання власних освітянських та педагогічних поглядів. Володіння вербальними та невербальними навичками спілкування. Взаємодія в колективі та зі студентами для виконання професійних завдань	Поширення методичних та організаційно-виховних досягнень та ідей.
4.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт	Знати: Стандарти якості критерії оцінки якості форми і методи оцінки результатів педагогічної діяльності	Вміти: Проводити моніторинг навчального та виховного процесу; розробляти пропозиції щодо його удосконалення; застосовувати ефективні методи оцінки результатів організаційно-виховної та викладацької роботи.	Взаємодія, співробітництво з колегами та студентами	Покращення результатів власної діяльності і результатів діяльності інших Індивідуальна відповідальність за результати виконаного Добročесність, довіра та відповідальність за власні дії.

Спеціальні (фахові) компетенції

1.	Здатність інтерпретувати результати педагогічного досліджен., оцінювати можливості їх застосування, можливі ризики їх впроваджен. та перспективи їх подальшого використання	Знати: • Засоби інтерпретації результатів педагогічного досліджено, оцінювання можливостей їх використання, можливі ризики їх впровадження до освітнього процесу та перспектив подальшого дослідження	Вміти: • Використовувати засоби інтерпретації результатів педагогічного дослідження, оцінювання можливостей їх використання, можливі ризики їх впровадження до освітнього процесу, перспектив дослідження.	Формулюван. власного судження та участь у дискусіях щодо основного змісту, методів, новітніх досягнень у педагогіці вищої медичної школи та за напрямом науково - педагогічн. дослідження	Безперервне самонавчання і самовдосконалення з навчальної дисципліни.
2.	Здатність обґрунтовано вибирати й ефективно використовувати освітні технології, методи й засоби навчання та виховання з метою забезпечення запланован. рівня особистісн. й професійного розвитку студента	Знати: • Освітні технології, методи й засоби навчання та виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного й професійного розвитку студента	Вміти: • Ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи й засоби навчання та виховання з метою забезпечення заплановано за рівня особистісного й професійного розвитку студента • Модифікувати та поліпшувати методики викладання	Використання інформаційних ресурсів для отримання інформації та дискусії з студентами у певній галузі наукової та фахової діяльності Аргументація переваг обраних методів й засобів навчання та виховання Використовувати знання з методології й методики викладання фахової дисципліни	Використовувати сучасні інформаційні технології для планування своєї педагогічної діяльності Володіння методологічними основами керування навчально-освітнім процесом Володіння сучасними методиками й різноманітними засобами навчання та виховання
3	Здатність формулювати педагогічну проблему, розробляти проект педагогічного дослідження	Знати: Методологію педагогічних досліджень Види систематичних помилок, способи їх запобігання	Вміти: Формулювати дослідницьке питання та гіпотези Розробляти план дослідження Оцінювати вплив факторів, що вмішуються Передбачувати	Аргументація та доказ переваг розробленого проекту Ведення дискусій щодо мети та завдань педагогічн. проекту	Ініціативність, самостійність, відповідальність Запобігання систематичних помилок при виконанні педагогічного дослідження

			системні помилки	Використов. знання та вміння з методології педагогічн. досліджень для пошуку партнерів	
4.	Володіння сучасними методами педагогічного досліджен. й методами викладання предмета за своїм фахом.	Знати Специфічність та чутливість різних методів дослідження Методики досліджень за тематикою педагогічного проекту, їх можливості та обмеження Методики викладання предмета за фахом.	Вміти: Використовувати методики дослідження. Модифікувати та поліпшувати методики викладання предмета за фахом.	Навчатися методам та методикам викладання предмета за фахом, обмінюватися інформацією та передавати знання студентам й колегам.	Самостійне виконання педагогічного дослідження. Точність та відтворюваність результатів дослідження.
5.	Здатність обирати методи контролю та критерії оцінювання якості навчання відповідно до цілей та завдань навчального процесу	Знати: Сучасні методи контролю та оцінювання якості навчання Інформативні критерії оцінки якості навчання	Вміти: • Обирати методи контролю й оцінювання, адекватні до мети та завдань навчального процесу Інтерпретувати результати різних методів контролю	Використовувати знання з методології й методики проведення контролю Обґрунтовувати обрані методів аналізу та оцінювання якості навчання	Самостійний вибір адекватних методів контролю та об'єктивне оцінювання якості навчання
6.	Здатність представл. результатів педагогічн. досліджень в усній і письмовій формі відповідно до національних та міжнародн. стандартів	Знати: • Технологію презентації даних у виді аналітичних таблиць та мультимедійних презентацій • Технологія написання навчально-методичних статей у національні і наукові видання Стандарти оформлення навч.-методичної статті	Вміти: • Працювати в Power Point, Prezi, Adobe Photoshop, Adobe Reader • Підготувати презентацію • Підготувати усну доповідь • Написати статтю відповідно до вимог наукового видання	Академічна доброчесність Спілкування з рецензентами та редакцією журналу Аргументувати, критично оцінювати результати досліджень, дискутувати з навчально-методичних або педагогічних проблем	Відповідальність за результати педагогічного дослідження Запобігання плагіату та фальсифікаціям
7	Здатність представл. результатів	Знати: • Технологію презентації даних у виді постерів та	Вміти: • Працювати в Power Point, Prezi, Adobe	Академічна доброчесність. Спілкування	Відповідальність за результати педагогічного

	педагогічних досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів	презентацій <ul style="list-style-type: none"> • Технологія написання статей у національні наукові видання • Вимоги та технологія написання статті до міжнародного рецензованого видання • Перелік видань що індексуються у Scopus Web of Science Стандарти оформлення навчально-методичних статей	Photoshop, Adobe Reader <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати презентацію • Підготувати усну доповідь • Написати навчально-методичну статтю відповідно до вимог наукового видання 	з рецензентами та редакцією журналу <p>Аргументувати, критично оцінювати результати досліджень, дискутувати з педагогічних проблем</p>	дослідження <p>Запобігання плагіату та фальсифікаціям</p>
8.	Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • Стандарти вищої освіти за спеціальністю • Основи педагогіки • Дидактичні основи проблемного навчання • Компетентнісний підхід при проектуванні та реалізації освітньої діяльності • Форми організації навчально-пізнавальної діяльності • Принципи особистісно-орієнтованого навчання • Програму та зміст дисципліни, що буде викладатися 	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • Формулювати цілі навчання та способи їх досягнення • грамотно визначати зміст навчання та форми контролю • застосовувати новітні педагогічні технології; • здійснювати моніторинг та управляти процесом навчання • використовувати сучасні інформаційні технології для оптимізації навчання 	Володіння основами дидактики, риторики, аргументації <p>Застосування методів інтерактивного навчання</p> <p>Демонструв. лідерство та управляти процесом навчання</p>	Набуття ораторської та педагогічної майстерності <p>Лідерство</p> <p>Здатність до само оцінювання та неперервного самовдосконален.</p> <p>Відповідальність за ефективність навчального процесу</p>
9	Здатність до лідерства, керування колективом	Знати: <p>Теорію комунікацій</p> <p>Механізми ефективного керування</p> <p>Психологію</p>	Вміти: <p>Формувати ефективні комунікації</p> <p>Керувати колективом</p>	Здатність до комунікацій та керування різними групами, вміння надихати та мотивувати студентів та	Ініціативність, Лідерство та здатність до керування. <p>Самореалізація</p>

		лідерства		колеги	
10.	Дотримання педагогічно-дослідницької етики та академічної доброчесності.	Знати: Педагогічно-дослідницьку етику Правові основи авторського права Принципи запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій	Вміти: Самостійно виконувати педагогічну діяльність Викладати свої погляди Приймати власні рішення Використовувати інформаційні технології для визначення ознак плагіату	Добросовісне та відповідальне виконання педагогічної діяльності. Отримання довіри та поваги серед колег та студентів	Відповідальність за результати діяльності Добросовісність, довіра та відповідальність за власні дії. Запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційним діям

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі»:

1. Отримання знань з навчальної дисципліни обсягом 3 кредити (90 годин).
2. Складання заліку відповідно до навчального плану теоретичної підготовки (II семестр).
3. Складання аналітичного повідомлення про суть, причини виникнення педагогічного явища, методичні рекомендації або педагогічні поради щодо вирішення навчально-методичної або організаційно-виховної проблеми (II семестр).

Результати навчання дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» - це

Знання:

- об'єкта, предмета, функції педагогічної науки, категоріального апарату, методів й логіки організації науково-педагогічних досліджень;
- фундаментальних основ педагогіки, основних досягнень, сучасних проблем й тенденцій та перспектив розвитку ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України;
- сутності та закономірності процесів навчання та виховання, принципів, теорій і технологій, які визначають стратегії, форми й методи педагогічної взаємодії;
- методів, видів діяльності та спілкування;
- засобів і методів педагогічного впливу на студента;
- специфіки рефлексивного управління процесом формування правильного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури.

Уміння:

- здійснювати самостійний вибір необхідних джерел у рамках відповідної тематики; аналіз й синтез педагогічних теорій, явищ та фактів;
- орієнтуватися в основних методологічних проблемах, які виникають у педагогічній науці на сучасному етапі її розвитку;
- формувати особисту навчальну діяльність, спираючись на педагогічні дослідження;

- добирати й використовувати передові педагогічні прийоми, різноманітні дидактичні методи та інтенсивні технології викладання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти;
- застосовувати базові педагогічні знання для організації професійної діяльності і особистісного спілкування;
- розвивати в людині якості, необхідні для роботи в медичній галузі.

Комунікація:

- представляти для обговорення результати своєї педагогічної роботи;
- уміти з дотриманням етичних норм та педагогічного етикету формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховувати виховні, навчально-організаційні потреби та інтереси студентів, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від педагогічної та навчальної ситуації;
- брати участь у дискусіях із викладачами-фахівцями.

Автономія і відповідальність:

- демонструвати етичну поведінку під час педагогічної практики;
- дотримуватися етичних принципів у роботі зі студентами й колегами;
- дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих дослідно-педагогічних результатів;
- виявляти ініціативу та соціальну відповідальність за результати прийнятих педагогічних рішень у різних ситуаціях;
- виявляти здатність до самоорганізації педагогічно-професійної діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години, з них лекції – 10 годин, практичні заняття – 20 години та самостійна робота – 60 годин.

Змістовий модуль I Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.

Педагогіка вищої школи. Загальні основи педагогіки медико-фармацевтичної вищої освіти. Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Аналіз методики викладання практичного заняття у медико-фармацевтичному ЗВО. Тестування стилю навчання. Складання схеми ОДД викладача на практичному занятті.

Змістовий модуль II Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.

Дидактичний процес у вищій школі. Особливості освітнього процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Характеристика основних нормативних документів змісту медико-фармацевтичного ЗВО. Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Класифікація та аналіз інноваційних педагогічних технологій. Презентація нових педагогічних технологій: кейс-технологія, «ПОРТФОЛІО», педагогічне проектування. Визначення провідних педагогічних технологій для власної педагогічної практики та створення презентації до лекції за фахом.

Змістовий модуль III Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Організація й проведення контролю у процесі навчання.

Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Організація й проведення контролю у процесі навчання. Характеристика видів й засобів опитування. Діагностика знань. Методична розробка для студентів до практичного заняття з теми за фахом аспіранта, створення бази тестів для поточного контролю. Дискусія на тему «Об'єктивність оцінювання знань студентів». Характеристика критеріїв оцінювання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Розробка власних критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів.

Змістовий модуль IV Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.

Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Моделювання конфліктних педагогічних ситуацій: педагогічні засоби реагування, стратегії поведінки. Експрес-діагностика проблемної педагогічної ситуації. Бесіда на тему «Педагогічна діяльність: її об'єктивний і суб'єктивний характер». Аналіз конкретних педагогічних ситуацій в системі «викладач-студент». Педагогічні поради для подолання бар'єру у комунікації. Діагностика стилю керування навчально-виховним процесом.

Змістовий модуль V Педагогічна майстерність викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.

Педагогічна майстерність викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти. Імідж та самооцінка викладача вищої школи. Складові педагогічної майстерності. Ділова гра з моделювання стилів педагогічного спілкування: визначення стилів спілкування викладача. Рішення конкретних проблемних педагогічних ситуацій. Педагогічні поради щодо особливості спілкування на практичних заняттях. Бесіда «Базова культура особистості та шляхи її формування». Побудова образу ідеального викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	денна та вечірня форми навчання					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти						
Тема 1. Педагогіка вищої школи. Загальні основи педагогіки медико-фармацевтичної вищої освіти.	2					2
Тема 2. Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	4	2				2
Тема 3. Аналіз методики викладання практичного заняття у медико-фармацевтичному ЗВО. Тестування стилю навчання. Складання схеми ОДД викладача на практичному занятті.	8		4			4
Змістовий модуль II Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти						
Тема 1. Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	4	2				2
Тема 2. Дидактичний процес у вищій школі. Особливості освітнього процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	2					2
Тема 3. Класифікація та аналіз	12		2			10

інноваційних педагогічних технологій. Презентація нових педагогічних технологій: кейс-технологія, «ПОРТФОЛІО», педагогічне проектування. Визначення провідних педагогічних технологій для власної педагогічної практики та створення презентації до лекції за фахом.						
Змістовий модуль III Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Організація й проведення контролю у процесі навчання						
Тема 1. Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Організація й проведення контролю у процесі навчання.	4	2				2
Тема 2. Характеристика видів й засобів опитування. Діагностика знань. Методична розробка для студентів до практичного заняття з теми за фахом аспіранта, створення бази тестів для поточного контролю. Дискусія на тему «Об'єктивність оцінювання знань студентів».	14		4			10
Тема 3. Характеристика критеріїв оцінювання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Розробка власних критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів.	4					4
Змістовий модуль IV Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти						
Тема 1. Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	4	2				2
Тема 2. Моделювання конфліктних педагогічних ситуацій: педагогічні засоби реагування, стратегії поведінки. Експрес-діагностика проблемної педагогічної ситуації.	12		4			8
Тема 3. Бесіда на тему «Педагогічна діяльність: її об'єктивний і суб'єктивний характер». Аналіз конкретних педагогічних ситуацій в системі «викладач-студент». Педагогічні поради для подолання бар'єру у комунікації. Діагностика стилю керування навчально-виховним процесом.	4		2			2

Змістовий модуль V Педагогічна майстерність викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти						
Тема 1. Педагогічна майстерність викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.	4	2				2
Тема 2. Імідж та самооцінка викладача вищої школи.	2					2
Тема 3. Складові педагогічної майстерності. Ділова гра з моделювання стилів педагогічного спілкування: визначення стилів спілкування викладача. Рішення конкретних проблемних педагогічних ситуацій. Педагогічні поради щодо особливості спілкування на практичних заняттях.	4		2			2
Тема 4. Бесіда «Базова культура особистості та шляхи її формування». Побудова образу ідеального викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти	2					2
Залік (II семестр): ПКМ I	4		2			2
Усього годин	90	10	20			60

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи та форми організації навчального процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	2
2	Сучасні педагогічні технології та їх використання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	2
3	Критерії якості навчання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Організація й проведення контролю у процесі навчання.	2
4	Психолого-педагогічні основи процесу виховання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	2
5	Педагогічна майстерність викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.	2
	Разом	10

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз методики викладання практичного заняття у медико-фармацевтичному ЗВО. Складання схеми ОДД викладача на практичному занятті.	4
2	Класифікація та аналіз інноваційних педагогічних технологій. Презентація нових педагогічних технологій: кейс-технологія, «ПОРТФОЛІО», педагогічне проектування.	2
3	Характеристика видів й засобів опитування. Діагностика знань. Дискусія на тему «Об'єктивність оцінювання знань студентів».	2

4	Характеристика критеріїв оцінювання у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти. Розробка власних критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів.	2
5	Моделювання конфліктних педагогічних ситуацій: педагогічні засоби реагування, стратегії поведінки. Експрес-діагностика проблемної педагогічної ситуації.	2
6	Бесіда на тему «Педагогічна діяльність: її об'єктивний і суб'єктивний характер». Аналіз конкретних педагогічних ситуацій в системі «викладач-студент». Педагогічні поради для подолання бар'єру у комунікації.	2
7	Складання схеми складових педагогічної майстерності. Ділова гра з моделювання стилів педагогічного спілкування: визначення стилів спілкування викладача. Рішення конкретних проблемних педагогічних ситуацій. Педагогічні поради щодо особливості спілкування на практичних заняттях.	4
8	Залік (II семестр): Підсумковий контроль модуля I	2
	Разом	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка вищої школи. Загальні основи педагогіки медико-фармацевтичної вищої освіти.	4
2	Складання глосарія основних понять та категорій педагогіки. Проведення тестування щодо визначення стилю навчання та стилю педагогічного спілкування. Інтерпретація результатів тестування для підвищення власної педагогічної кваліфікації.	4
3	Дидактичний процес у вищій школі. Особливості освітнього процесу у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти.	2
4	Аналіз основних моделей навчання. Складання короткого аналітичного повідомлення про переваги і недоліки обраної моделі навчання. Характеристика основних нормативних документів змісту медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.	2
5	Повідомлення про впровадження інноваційних технологій на кафедрі, де працює аспірант. Визначення провідних педагогічних технологій для власної педагогічної практики та створення презентації до лекції за фахом.	12
7	Розробка власних критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів. Створення методичної розробки для студентів з теми за фахом (за вибором аспіранта). Створення бази тестів для поточного контролю з предмету за фахом.	16
8	Повідомлення на тему «Педагогічна діяльність: її об'єктивний і суб'єктивний характер». Аналіз 5 конкретних педагогічних ситуацій в системі «викладач-студент» (з досвіду аспіранта або колег кафедри).	10
9	Діагностика стилю керування навчально-виховним процесом.	2
10	Імідж та самооцінка викладача вищої школи.	2
11	Повідомлення «Базова культура особистості та шляхи її формування». Побудова образу ідеального викладача медико-фармацевтичного закладу вищої освіти.	4

12	Підготовка до підсумкового контролю модуля І	2
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

1. Складання методичних розробок (2) до практичного заняття з профільного предмету.
2. Створення презентації до лекції за фахом.
3. Створення бази тестів до поточного контролю з предмету за фахом.
4. Підготовка повідомлення на тему «Впровадження інноваційних технологій на кафедрі, де працює аспірант».
5. Обґрунтування (у формі повідомлення) доцільності активного застосування інформаційно-комунікаційних технологій (електронних підручників, презентацій, комп'ютерних слайд-шоу тощо) для підвищення ефективності педагогічної майстерності та для оптимізації навчального процесу.
6. Підготовка есе на тему «Співвідношення стилю навчання з проектуванням навчально-методичної роботи».
7. Повідомлення на тему «Основні характеристики оцінювання у ЗВО різних країн».

8. Методи навчання

Видами навчальних занять з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» є:

- а) лекції з мультимедійними презентаціями матеріалу до них;
- б) практичні заняття із використанням комп'ютерної техніки (універсальне та спеціальне програмне забезпечення);
- в) самостійна робота аспірантів;
- г) індивідуальні консультації;
- д) онлайн-курс з дисципліни;
- ж) онлайн-курс для самостійної роботи.

9. Методи контролю

При оцінюванні успішності здобувачів застосовується Інструкція з методики оцінювання успішності студентів, яку перезатверджено згідно Наказу від 06.08.2020 р. № 298 «Про організацію освітнього процесу у 2020-2021 навчальному році».

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати при вивченні кожного модуля, становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів. **Підсумковий контроль** здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Для оцінювання **поточної навчальної діяльності** встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно»). До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10).

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Остаточна конвертація середньої арифметичної кількості балів проводиться перед підсумковим модульним контролем відповідно наступної таблиці:

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
4,97-5	110	3,97-4,0	85
4,93-4,96	109	3,93-3,96	84
4,89-4,92	108	3,89-3,92	83
4,85-4,88	107	3,85-3,88	82
4,81-4,84	106	3,81-3,84	81
4,77-4,8	105	3,77-3,80	80
4,73-4,76	104	3,73-3,76	79
4,69-4,72	103	3,69-3,72	78
4,65-4,68	102	3,65-3,68	77
4,61-4,64	101	3,61-3,64	76
4,57-4,6	100	3,57-3,60	75
4,53-4,56	99	3,53-3,56	74
4,49-4,52	98	3,49-3,52	73
4,45-4,48	97	3,45-3,48	72
4,41-4,44	96	3,41-3,44	71
4,37-4,4	95	3,37-3,40	70
4,33-4,36	94	3,33-3,36	69
4,29-4,32	93	3,29-3,32	68
4,25-4,28	92	3,25-3,28	67
4,21-4,24	91	3,21-3,24	66
4,17-4,20	90	3,17-3,20	65
4,13-4,16	89	3,13-3,16	64
4,09-4,12	88	3,09-3,12	63
4,05-4,08	87	3,05-3,08	62
4,01-4,04	86	3,01-3,04	61
		3,0	60

Перевірка знань здійснюється з метою одержання зворотної інформації про зміст і характер досягнення аспірантів у навчальному процесі, а також про успішність викладання. Перевірка може здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, клінічних, розрахунково-аналітичних, творчих завдань; реферативні доповіді, участь у дискусії тощо.

Залік здійснюється по завершенні вивчення всіх тем семестру на останньому практичному занятті в семестрі. До підсумкового модульного контролю допускаються аспіранти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Програма **заліку** включає обов'язкову частину.

Обов'язкова частина охоплює теоретичні та практичні питання з курсу «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» та складається з виконання завдань різних типів:

- теоретичне завдання передбачає комп'ютерне тестування з теоретичної частини курсу або письмову відповідь на теоретичні питання, що стосуються категоріального апарату педагогіки як науки, методології, методів, форм організації навчально-виховного процесу у ЗВО, зокрема, у медико-фармацевтичному закладі вищої освіти, суті інноваційних педагогічних технологій, організації й методики проведення контролю, оцінки якості навчання, психолого-педагогічних основ процесу виховання у вищій медичній школі, педагогічної майстерності викладача вищої школи;
- аналітичне завдання – це усне або письмове розв'язання комплексного ситуаційного завдання, а саме аналіз педагогічної ситуації, за результатами якого формується розгорнуте аналітичне заключення – пояснення педагогічного явища, методичні рекомендації або педагогічні поради щодо вирішення організаційно-виховної проблеми.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант при складанні заліку, становить 80 балів.

Залік вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 60 балів.

10. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» з презентаційним матеріалом.
2. Навчальний посібник для аспірантів з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі».
3. Методичні указівки з тем практичних занять для аспірантів.
4. Методичні рекомендації для викладачів курсу «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» щодо проведення практичних занять для аспірантів.
4. Методичні указівки для аспірантів із самостійної позааудиторної роботи.
5. Збірник тестових завдань; електронний банк тестових завдань та питань для самоперевірки, банк тестових завдань та питань для самоперевірки на паперових носіях, ситуаційні завдання у складі методичних розробок для аспірантів та банк кейсів педагогічних ситуацій.
6. Матеріали поточних контролів та підсумкового контролю модуля І.
7. Онлайн-курс з дисципліни.
8. Онлайн-курс для самостійної роботи.
9. Перелік навчального обладнання, технічних засобів навчання:
 1. Мультимедійні презентації лекцій.
 2. Технічні засоби навчання : комп'ютер, телевізійна панель, інтерактивна дошка.

11. Рекомендована література

Основна (базова)

1. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі** : Навчальний посібник для аспірантів (денна та вечірня форми навчання) / Укладач Л.І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 169 с.
2. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі**. Курс лекцій (з мультимедіа-презентаціями) для аспірантів напряму підготовки «Доктор філософії (PhD)» (денна та вечірня форми навчання) / Укладач Л.І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 189с. – ел. опт. диск (CD-RW)
3. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі** :методичні рекомендації для викладачів до проведення практичних занять для напряму

- підготовки «Доктор філософії (PhD)»/ Укладач Л.І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 161 с.
4. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі** : збірник тестових завдань для аспірантів-здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня підготовки – «Доктор філософії (PhD)» (денна форма навчання) / уклад. Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2019. – 166 с
 5. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі : методичні рекомендації** для викладачів до організації контролю здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» (денна та вечірня форми навчання) / Укладач Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – 131 с.
 6. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі** : методичні рекомендації для викладачів до організації самостійної роботи здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» / Укладач Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – 135 с.
 7. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі** : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» / Укладач Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – 137 с.
 8. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі : методичні рекомендації** до контролю для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» (заочна форма навчання) / Укладач Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – 261 с.
 9. **Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі : методичні рекомендації** для викладачів до організації контролю здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» (заочна форма навчання) / Укладач Л. І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – 267 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Курлішук І. І. Методика професійного навчання : Основи технології навчання. Креативні технології навчання [Текст] : навчально-методичний посібник /І.І. Курлішук. – Старобільськ, 2017. – 120 с.
2. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ [Текст] : навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2017 – 166 с.
3. Максименко С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти [Текст]: підручник / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко – К. :«Центр учбової літератури», 2014. - 288с.

4. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу [Текст] : Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. — К., 2016. — 88 с.

ЧИННА НОРМАТИВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

1. Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ЗДМУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zsmumy.sharepoint.com/:b:/g/personal/kiyashko_zsmu_edu_ua/EdZz7VpanlCjlgAJr22XQQBYWz1SXzXjfAk_p2EzbY5qg?e=PL84xW
2. Стандарти оформлення методичних рекомендацій до практичних занять для викладачів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zsmumy.sharepoint.com/:w:/g/personal/kiyashko_zsmu_edu_ua/ERkRVbKRvNjPtGjTuA3TKqUBCYlcahrw_DqpDluXRk0yLw?e=Tqv94y
3. Підготовка і видання навчальної та навчально-методичної літератури. посібник. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://zsmumy.sharepoint.com/:b:/g/personal/kiyashko_zsmu_edu_ua/EVjYmsZQoERKIHTThKaldEQBEYnS-XMHeok8xBEZN-0dPQ?e=fwz8Uh
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-18>.
5. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти : затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-|/page>.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendaciyi.html>.
7. Національна доктрина розвитку освіти України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2019>.
8. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2019-п>
9. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) : затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>.
10. Стандарти вищої освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/...>

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Запорізький державний медичний університет : офіційний сайт [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://doc.zsmu.edu.ua/index.php>
2. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.

3. Онлайн-курс «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі (очна форма навчання) : [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://courses20.zsmu.edu.ua/courses/course-v1:ZSMU+CPIG_IN1A_C01+201909/course/
4. Онлайн-курс «СРЗ. Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі (очна форма навчання) : [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://courses20.zsmu.edu.ua/courses/course-v1:ZSMU+CPIG_1IN_C03+201905/course/
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] / В. Л. Ортинський. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_ortinskiy_v1.
6. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) : затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>.
7. Стандарти вищої освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.osvita.org.ua
8. /pravo/low_05/part_03.html
9. Фіцула М. М. Педагогіка [Електронний ресурс] / М. М. Фіцула . – Режим доступу :http://pidruchniki.ws/1613030534943/pedagogika/pedagogika_-_